جام جم

ISSN1735-3637 شاپا
پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳
سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

چهارشنبه ۴ خرداد ۱۴۰۱ | ۲۳ شوال ۱۴۴۳ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۲۲۲ | استان تهران و البرز ۳۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۲۵۰۰ تومان | Wednesday - May 25th, 2022 |

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران | صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

حدیث

امام باقر(ع):

هیچ بنده‌ای عالم نباشد تا این‌که به بالادست خود حسد نبرد و زیردست خود را خوار نشمارد.

بحارالانوار

واحه

ز تمام بودنی‌ها، تو همین از آن من باش
که به‌غیر با تو بودن، دلم آرزو ندارد

حسین منزوی

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۳:۰۱	غروب آفتاب: ۲۰:۱۰
اذان مغرب: ۲۰:۳۱	نیمه شب شرعی: ۰۰:۱۰
اذان صبح (فردا): ۰۴:۱۰	طلوع خورشید (فردا): ۰۵:۵۲

سندرم گاف کاخ‌سفید

بعد از گاف‌های سریالی بایدن، حالا رئیس‌جمهور پیشین این کشور یعنی جورج بوش هم پا در همان راه همقطارش گذاشته است. این موضوع حالا آنقدر تکرار شده که می‌توان نام آن را سندرم گاف کاخ‌سفید گذاشت. این بار جورج بوش در سخنانی برای محکومیت ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه به خاطر حمله به اوکراین، اشتباهی به جای اوکراین، نام عراق را ذکر کرد. او پس از آن، زیرلب گفت «هفتاد و پنج» به سنش اشاره داشت.

ماتادور می‌تازد

مسابقات رولان گاروس، حالا روزهای ابتدایی‌اش را می‌گذراند و در روز دوم مسابقات، یک رکورد تاریخی ثبت شد و چه کسی بهتر از رافائل نادال که توانسته این رکورد را به نام خود سند بزند. رافائل نادال با شکست جوردن تامپسون در دورنخست این مسابقات توانست صدوششمین پیروزی خود در رولان گاروس را کسب کند و به تنهایی، رکورددار بیشترین تعداد پیروزی در یک گرند اسلم شود. ماتادور در ۱۰۶ مسابقه از ۱۰۹ مسابقه خود در این گرند اسلم، برنده از زمین بیرون آمده است.

حاشیه خبر

درخشش هنر پیشه نقش دوم

دادگاه جنجالی دو بازیگر هالیوودی حالا بیشتر از آن‌که یک جریان داغ قضایی باشد، شبیه یک برنامه تلویزیونی پرمخاطب شده‌است و خب برای صاحبان سرمایه، چه فرصتی بهتر از این که به خاطر اقبال به چنین مساله‌ای، این نمایش را ادامه دهند. در جهان رسانه برای بسیاری شهرت منفی و مثبت تفاوتی ندارد، بسیاری معتقدند مهم نیست در چه جایگاهی به شهرت می‌رسید، همین که به شهرت رسیده‌اید یعنی همای سعادت روی شانه شما نشسته‌است. خوش‌شانس تازه جریان دادگاه جانی دپ و امبرهرد، نامش کامیل واسکوئز وکیل ۳۷ ساله اهل کالیفرنیای جانی دپ است که حالا شهرتش دارد از موکلان سرشناس دادگاه بالاتر می‌رود. او با شیوه دفاع از موکلش، به یکی از چهره‌های سرشناس تبدیل شده‌است و طرفداران خاص خودش را دارد.

طرفداران واسکوئز، بیشتر به‌دلیل مجادله و گفت‌وگوهای پرتنش با امبر هرد و وکلایش طرفدار او شده‌اند. این شهرت تا آنجا رسیده که لباس‌های مزین به نام او تولید شده‌است و هشتگ‌هایی در تحسین او در رسانه‌های اجتماعی نوشته می‌شود. یک ویدئوی دو دقیقه‌ای از کامیل واسکوئز که پیوسته حرف‌های وکیل امبر هرد در دادگاه را به نشانه اعتراض قطع می‌کند، تنها در چند روز بیش از ۲۷ میلیون بازدید تنها در یک شبکه اجتماعی داشته‌است. به باورهواداران این چهره تازه دادگاه از لحظات به یاد ماندنی دادگاه برای طرفداران جانی دپ و وکلایش می‌توان به بازجویی کامیل واسکوئز از امبر هرد در مورد سرنوشت هفت‌میلیون دلاری که قبلا تعهد کرده‌بود به خیریه اهدا کند اشاره کرد یا زمانی که به او گفت عکس‌هایش را برای نشان دادن کبودی ویرایش کرده‌است. با این حال او منتقدانی هم دارد. برخی از دنبال‌کنندگان ماجرای دادگاه دپ و هرد، کامیل واسکوئز را متهم می‌کنند ادعاهای خشونت خانگی مطرح‌شده علیه موکلش رابی‌اعتبار می‌کند. با همه اینها باید دید آیا محبوبیت وکیل جانی دپ در اینترنت می‌تواند با موفقیت او در دادگاه همراه شود یا این پرونده یک شکست تاریخی برای این وکیل جوان خواهد بود.

عکس روز

علی معرف / ایرنا

فروریختن ساختمان متروپل آبادان را باید تراژدی بخوانیم این تصویر غم‌انگیز هم به نوعی تبدیل به نماد این اتفاق تلخ شده است

خبر روز

تکرار پدیده گرد و غبار، ۱۳ استان ایران را به تعطیلی کشاند

نفس شهر بالا نمی‌آید

مدارس ۱۴ استان تعطیل شده‌اند. شاخص آلودگی هوای سقز، سردشت و اهواز به نزدیک ۵۰۰ رسیده‌است، با این آگاهی که اگر به استانداردهای جهانی پایبند باشیم، مفهوم این شاخص یعنی تخلیه سریع شهرها! ریزگردها حالا تهران را هم به تعطیلی کشانده، مدارس از روز قبل و ادارات هم بنا به اعلام عجیبی در نیم‌روز گذشته تعطیل شده‌اند. ریزگردها در تهران تنها به چشم نیست و مزه خاک را حالا می‌توانیم زیر زبان‌مان هم بچشیم، یک گام رو به جلوی دیگر از سوی ریزگردها و استیصال در مدیریت این چالش، چرا که راهکار برای حل این موضوع همانی است که یک دهه پیش بود؛ تعطیلی مدارس و ادارات! ریزگردها دیگر محدود به استان‌های جنوبی و غربی نیست، همین هجوم گرد و غبار، دیروز باعث تعطیلی نزدیک به نیمی از استان‌های ایران شده‌است، قصه حتی به ایران هم محدود نیست، تصاویر منتشرشده از شهر نجف اشرف هولناک است، آسمان سرخ از خاک، آنقدر که چشم، چشم را نمی‌بیند. شهرهای سوریه و دیگر شهرهای عراق هم کم از این وضعیت ندارند. این قصه را می‌توانیم یکی از پیامدهای اجرای طرح گاپ ترکیه بدانیم، احداث صدها سد برآب‌های بالادست، پروژه‌ای که به بحران خشکسالی در سوریه و عراق دامن زده و به بایر شدن میلیون‌ها هکتار از اراضی کشاورزی منتهی شده‌است اما کم اهمیت جلوه دادن مدیریت غلط منابع آبی و سیاست‌های آبی در منطقه و نسبت دادن مشکلات زیست‌محیطی از جمله پدیده ریزگرد صرفا به تغییرات اقلیمی و پروژه عظیم ترکیه، تقلیل این موضوع است. حالا با تجربه پشت سرگذاشتن بیش از یک دهه با پدیده ریزگردها باید بدانیم علل این پدیده‌ها چندوجهی است و باید پیچیدگی آن را درک کرد؛ چرا که با ساده‌سازی، مشکل حل نخواهد شد. تقلیل این پدیده به تغییرات اقلیمی نتیجه‌اش می‌شود همین وضعیت کنونی، چرا که اگر پیش از این دخالت‌های انسانی در طبیعت را کاهش می‌دادیم، نگاه‌مان به خشکی تالاب‌ها فانتزی و لوکس نبود و البته که دیپلماسی آب را از یک دهه پیش با قدرت پیش می‌بردیم، حالا دچار توالی مکرر ریزگردها در نیمی از ایران نبودیم. همین چند روز پیش حاکمیت افغانستان اعلام کرده تا وقتی آب نیاز داشته باشد، حق آبه هیرمند را نمی‌دهد. نتیجه همین گفته یعنی ادامه آشوب ریزگردها در سیستان و بلوچستان. از سوی دیگر ترکیه اساسا اعتقادی به بالادست و پایین‌دست ندارد و با نگاهی از بالا گفته هیچ پروتکلی در این رابطه امضا نکرده به این معنا که فشارهای قانونی پشت این کشور برای توقف پروژه گاپ وجود ندارد و معنای این قصه یعنی کسادی کشاورزی در بخش قابل‌توجهی از شمال غرب ایران، یعنی به نفس نفس افتادن دریاچه ارومیه، یعنی ریزگردها این بار با طعم شوری همراه خواهند بود. تعطیلی، چاره ریزگردها نیست، باید با نگاهی به آینده، فکری برای گردوغبارها کرد؛ غبارهایی که حالا به نفس‌های‌مان طعم خاک داده‌است.

اتفاق روز

چرا فهرست تازه سازمان نظام روان‌شناسی هولناک است؟

جولان روانشناسان قلابی

وضعیت سلامت روانی جامعه ایرانی خوب نیست. این موضوع آن‌قدر آشکار است که نیازی به ارائه هیچ آمار و ارقامی نیست. هرچند پیوست هشدارهای همیشگی سازمان نظام روان‌شناسی ایران گواهی می‌دهد نزدیک به ۴۰ درصد مردم ایران دچار یکی از اختلال‌های رایج روانی‌اند. یک سوی این موضوع، روان‌شناسان و کلینیک‌های مشاوره قرار دارند. به شکل طبیعی باید بازار این مراکز سکه باشد اما دلایل بسیاری باعث شده شهروندان کمتر به این مراکز مراجعه کنند. نکته اول مربوط به تابو بودن این موضوع است. به این معنا که هنوز هم تعداد قابل‌توجهی از شهروندان رفتن به کلینیک‌های روان‌شناسی را مساوی با جنون می‌دانند. نکته مهم دیگر هزینه‌های افسارگسیخته کلینیک‌های روان‌شناسی است. هزینه‌هایی که هیچ سنخیتی با تعرفه‌های رسمی اعلام‌شده ندارد و کمتر مراکزی هستند که پایبند به این تعرفه‌ها باشند. نتیجه همه این موارد می‌شود این‌که شهروندان برای درمان روان خود به بازار غیررسمی روان‌شناسان مراجعه می‌کنند؛ بازاری که بر بستر فضای مجازی بنا نهاده شده و فردگاه در آن حتی تا مرز فروپاشی سلامت روان پیش می‌رود. اطلاعیه تازه سازمان نظام روان‌شناسی پیرامون این موضوع، هولناک است. این سازمان دیروز فهرستی بلندبالا از اسامی روان‌شناسانی را منتشر کرده که بدون مجوز و به نوعی غیرقانونی فعالیت می‌کنند. این موضوع وقتی هولناک‌تر است که بدانیم برخی از نام‌های این فهرست ازجمله فرهنگ هلاکویی و محمود انوشه در فضای مجازی، صدهاهزار دنبال‌کننده دارند.

چهره روز

چرا اظهارنظر عیسی کلانتری درباره میانکاله مهم است؟

ساخت پاساژ به‌جای تخت جمشید!

فکر کنید وزیر میراث یک کشور بخواهد تخت‌جمشید را تبدیل به خیابان کند! یا فکر کنید وزیر فرهنگ بیاید در رابطه با لزوم تعطیلی سینماها و تبدیل آنها به پاساژ حرف بزند. خب، همین اتفاق حالا در رابطه با سازمان حفاظت‌محیط‌زیست ایران افتاده است. رئیس پیشین سازمان حفاظت‌محیط‌زیست ایران که اتفاقا چهار سال صدارت این حوزه را برعهده داشته به یک تالاب بین‌المللی ارزشمند به‌عنوان ذخیره‌گاه زیست‌کره گفته است «یک مشت علوفه». تلخی ماجرا این است که او رئیس سازمان حفاظت‌محیط‌زیست و معاون رئیس‌جمهوری بود که ادعا داشت «محیط‌زیستی‌ترین دولت» ایران است! وقتی از بلای طبیعت در ایران حرف می‌زنیم، وقتی از آب‌رفتن دریاچه ارومیه می‌گوییم، وقتی از خشکی تالاب‌ها، کم‌آبی، فاجعه وضعیت حیات‌وحش یا از رشد شگفت بیابان‌ها و دودشدن درخت‌ها و جنگل‌های ایران می‌گوییم نباید حتما برویم سراغ تغییرات اقلیمی، حضور چنین تفکری در سازمان محیط‌زیست بوده است که وضعیت کنونی ایران در زمینه محیط‌زیست، اینجایی است که می‌بینیم. این‌که ریاست پیشین سازمان حفاظت محیط‌زیست یک کشور، تالاب شگفت میانکاله را با چرتکه اندازه می‌گیرد و حکم به بی‌ارزشی آن می‌دهد، تراژدی نیست یک فاجعه مضحک است. احتمالا باید به آن بخندیم!

حکمت

نهج‌البلاغه حکمت ۶۳

■ شفاعت کننده، برای کسی که طالب چیزی است، چونان بال است برای پرنده.

امروز در تاریخ

■ زادروز ریموند کارور، نویسنده داستان‌های کوتاه و شاعر/ ۱۳۱۷
■ زادروز احمدرضا عابدزاده، دروازه‌بان پیشین تیم ملی فوتبال/ ۱۳۴۵
■ روز مقاومت و پایداری - روز دزفول
■ عزل سیدضیاءالدین طباطبایی از ریاست وزرا/ ۱۳۰۰
■ اریک وایهنمایر به عنوان اولین نابینا قله اورست را فتح کرد/ ۱۳۸۰

۶۰۰ سالن

یکی از مؤلفه‌های موفقیت در عرصه‌های فرهنگی، میزان توانایی در توزیع آن محصولات است. به عنوان مثال هرچه کتابفروشی‌های یک کشور بیشتر باشد، طبیعتا به میزان استقبال شهروندان از کتاب هم افزوده می‌شود. این موضوع در سینما هم صادق است به این معنا که چین با داشتن بیش از ۷۰ هزار سالن سینما می‌تواند در دیده شدن یک فیلم سینمایی بسیار بهتر عمل کند. چیزی که مورد توجه وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی هم قرار گرفته است، او گفته چین دارای ۷۰ هزار سالن سینماست و ما در ایران ۶۰۰ سالن سینما داریم.

۷۰ درصد

حضور دانشجویان در شهرهای دیگر، یکی از موضوعات پربحث در این حوزه بوده است. البته در این میان همواره بحث بر سر دانشگاه‌های برتر هم وجود داشته اما مهم‌تر از آن، برای این حجم از دانشجویان غیربومی مشکل خوابگاه هم وجود دارد. حالا رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با تاکید بر این‌که بالغ بر ۷۰ درصد دانشجویان دانشگاه غیربومی هستند، گفته است توانایی تأمین خوابگاه این دسته از دانشجویان برای دانشگاه وجود ندارد. به عوان مثال، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی میزبان ۱۳ هزار و ۷۵۰ دانشجو است در حالی که خوابگاه‌های دانشگاه، ظرفیت پذیرش ۳۷۰۰ دانشجو را دارند.

۱۰۰ میلیون نفر

کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل اعلام کرده جنگ در اوکراین، یکی از عوامل افزایش آوارگان در جهان است. این آژانس با استناد به اطلاعات جدید در مورد افرادی که از خشونت، درگیری، آزار و شکنجه فرار کرده‌اند، اعلام کرد بیش از ۱۰۰ میلیون نفر در سراسر جهان از خانه‌های خود رانده شده‌اند. آنها گفته‌اند این رکوردی است که هرگز نباید ثبت می‌شد. آمارها نشان می‌دهد اروپا پس از جنگ جهانی دوم، شاهد چنین سیلی از پناهجویان نبوده است.

پیشنهاد روز

استخوان ◻ علی‌اکبر حیدری

کمتر کتاب داستانی است که دست بگیرید و نتوانید به دلیل تعلیق تنیده به کلمات آن را زمین بگذارید، رمان «استخوان» یکی از همین دست کتاب‌هاست. رمان علی‌اکبر حیدری پر از خرده‌روایت‌های جذاب و مهیج است؛ روایت‌هایی که در کشاندن خواننده به‌دنبال خودشان موفق‌اند. چون مخاطب می‌خواهد بداند بعد از هر اتفاق نفسگیر، چه گره‌گشایی‌ای در انتظار اوست. استخوان، سومین کتاب و دومین رمان علی‌اکبر حیدری است؛ داستانی که در یک روستای مرزی اتفاق می‌افتد. شخصیت اصلی داستان، کاوه، سربازی فراری است که به زادگاه پدری‌اش پناه می‌آورد تا هم از جنگ و خونریزی فرار کند، هم از عذاب وجدان خاطره‌ای دردناک که گریبانش را گرفته است. اما گرفتار مساله‌ای شاید ترسناک‌تر از جبهه و جنگ می‌شود. داستان‌های پرماجرا نیازمند گره هستند. راوی استخوان، با انداختن یک گره جذاب به جان روایت، از همان ابتدای داستان و ماجراهای پی‌درپی که در ادامه روایت می‌کند، خواننده را به خواندن داستان تا صفحه آخر ترغیب می‌کند. گره‌گشایی در داستان‌هایی از این دست، اتفاق مهمی است و کیفیت داستان وابستگی زیادی به نحوه این گشایش دارد.

وکیل لینکلن ◻ دیوید گراسمن

«وکیل لینکلن» سریال هوشمندانه و جذابی است که ماجراهای یک وکیل درستکار و کاربلد را دنبال می‌کند. ماجراهای این سریال، معمایی و درهم هستند و حال و هوای عاطفی و انسانی عمیقی هم در آن وجود دارد. سریال بر اساس مجموعه داستان‌های پرفروشی از مایکل کانلی، نویسنده مشهور رمان‌های کارآگاهی ساخته شده و پیش از این هم فیلمی بر اساس این داستان‌ها اکران شده بود. در سریال وکیل لینکلن، مانوئل گارسیا رولفو نقش اصلی یعنی هالر را به عهده دارد. هالر در این سریال یک آدم آرمانگرا و ساختارشکن است. او در دفتر کارش که صندلی عقب یک ماشین لوکس لینکلن است مشغول به کار می‌شود. او پرونده‌های کوچک و بزرگی را در سراسر شهر لس‌آنجلس به عهده می‌گیرد. چیزی که هر قسمت از این سریال را دیدنی و جذاب می‌کند، پیچیدگی‌های معمایی، بازی‌های قوی و کارگردانی هوشمندانه آن است. این سریال ۱۰ قسمت دارد و در هر قسمت هم، ماجرای اصلی شخصیت اول سریال دنبال می‌شود و هم پرونده‌های کوچک‌تر و ماجراهای فرعی را شاهد هستیم. به‌علاوه درگیری هالر با گذشته خودش هم بخشی از ماجرای سریال است.

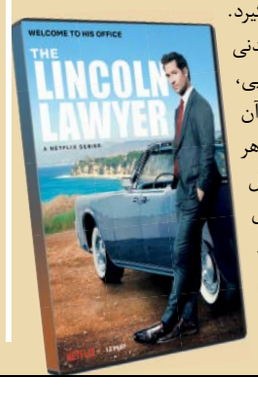

عملیات اتاق ۱۳ ◻ مکین تایر

عملیات‌های فریب، همواره نقش پررنگی در تاریخ داشته‌اند. از دوران باستان تا همین امروز، بسیاری از شکست‌ها و پیروزی‌ها در گرو این فرم از عملیات‌های جنگی - اطلاعاتی بوده است. عملیات‌هایی که توجه تمام و کمال یک طرف ماجرای جنگ را به سوی دیگری کشانده و ناگاه ضربه کاری بزرگ و غیرقابل جبران را در سوی دیگری وارد می‌کند و سرنوشت‌های بسیاری دگرگون می‌شوند. کتاب «عملیات اتاق ۱۳: جسدی که پیروزی متفقین را تضمین کرد» روایت جذاب و نفسگیر یکی از همین عملیات‌های فریب است که به دلیل وسعت و دامنه تأثیرگذاری‌اش، شاید بتوان آن را مهم‌ترین و موفق‌ترین عملیات فریب تاریخ دانست. بن مکینتایر، پژوهشگر، مورخ و روزنامه‌نگار برجسته بریتانیایی، به شکلی عجیب در طبقه بالایی خانه پسر مانتگیوی، جاسوس و نویسنده انگلیسی، به اسنادی دست پیدا می‌کند که مشخص‌کننده حقایق دست اولی از عملیات اتاق ۱۳ بوده‌اند. این عملیات که در ژوئن ۱۹۴۳، آغازگر پیروزی‌های بزرگ متفقین برابر متحدین، آن هم با کمترین تلفات انسانی بود، همگی برآمده از نقشه‌ای بود که دو افسر انگلیسی در اتاق شماره ۱۳ یک انباری طرح‌ریزی کردند. مجموعه این ماجراهای مهیج، با قلم درخشان مکینتایر، کتاب را به وقایع‌نگاری‌ای تبدیل کرده که بسیاری از داستان‌های پرآب‌وتاب جاسوسی هم به پایش نمی‌رسند.

شلیک نکنید ◻ استفان فوربس

«شلیک نکنید» مستندی فوق‌العاده و جذاب است که هیچ چیز از یک درام مهیج و نفسگیر کم ندارد. این مستند، روایتی دقیق و تماشایی از جزئی‌ترین اتفاقات یک حادثه گروگانگیری است که سال ۱۹۷۳ در شهر نیویورک اتفاق افتاد؛ حادثه‌ای که نشان داد، گاهی مذاکره کردن، شجاعت بیشتری می‌خواهد تا جنگیدن. در نوزدهم ژانویه ۱۹۷۳ چهار مرد سیاهپوست وارد یک فروشگاه سلاح و لوازم ورزشی شدند، هفت‌تیری رو به فروشنده گرفتند و از او خواستند اسلحه‌های فروشگاه را به آنها بدهد. موقعی که آنها می‌خواستند آنجا را ترک کنند یک مامور پلیس به صورت اتفاقی سر رسید. به‌جز سارقان، ۱۲ مشتری هم در فروشگاه حضور داشتند که همگی به گروگان گرفته شدند. یکی از کلیدی‌ترین عناصر مستند «شلیک نکنید» بررسی تاثیر سیاست و نژادپرستی در عملکرد نیروهای پلیس است. مردان سیاهپوستی که در این حادثه دست به سرقت زده بودند، از طرف بعضی دیگر از گروه‌های اجتماعی سیاهپوست احساس خطر کرده، به همین دلیل فکر می‌کردند برای دفاع از خودشان نیاز به سلاح دارند. آنها اصلا قصد گروگانگیری نداشتند.